

Nr 449.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående understöd till sergeanten vid kustartilleriet E. G. Janzes änka Hermanna Fredrika Janze, född Klint, och makarnas två minderåriga barn; given Stockholms slott den 16 maj 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvärsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att sergeanten vid kustartilleriet Erik Gunnar Janzes änka Hermanna Fredrika Janze, född Klint, och makarnas minderåriga barn Maj Inez och Sven Erik må från och med den 1 juni 1918 å allmänna indragningsstaten uppbära: änkan under sin återstående livstid, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förbliver, ett årligt belopp av 400 kronor samt vartdera barnet intill uppnådd ålder av 18 år ett årligt belopp av 200 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Erik Palmstierna.

Utdrag av protokollet över sjöförsvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 maj 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden: PETERSSON,
               SCHOTTE,
               PETRÉN,
               NILSON,
               LÖFGREN,
               friherre PALMSTIERNA,
               RYDÉN,
               UNDÉN,
               THORSSON.

*Angående
 understöd till
 sergeanten
 E. G. Janzes
 änka och
 minderåriga
 barn.*

Härefter anförde departementschefen, statsrådet friherre Palmstierna:
 Uti underdånig skrivelse den 4 maj 1918 har chefen för kustartilleriet anmält, att enligt till honom ingången underrättelse sergeanten vid kustartilleriet Erik Gunnar Janze den 3 i samma månad förolyckats vid desarmering av en å sydvästra Gottland ilandfluten mina, men att de närmare omständigheterna vid olyckstillfället ännu vore obekanta. Med hänsyn till den stora risk, som vore förbunden med desarmeringsarbeten av ifrågavarande slag och vilken den till dylika arbeten beordrade personalen måste påtaga sig, ansåge chefen för kustartilleriet både rättvist och skäligt, att staten vid olycksfall med dödlig utgång på ett tillfredsställande sätt tryggade de efterlevandes existens. På grund härav hemställde chefen för kustartilleriet, att Kungl. Maj:t måtte

föreslå riksdagen att till Janzes efterlämnade änka och två minderåriga barn bevilja tilläggspensioner: för änkan till belopp av 600 kronor årligen, så länge hon förbleve i sitt nuvarande änkestånd, samt för vardera barnet ett belopp av 100 kronor årligen intill uppnådd ålder av 18 år.

Häröver har marinförvaltningen den 10 maj 1918 avgivit utlåtande och därvid anfört följande.

Enligt från flottans pensionskassa inkommet meddelande utgjorde gratialet till Janzes änka 400 kronor med tillägg för ett barn av 60 kronor eller tillsammans 460 kronor. Av framställningen framginge emellertid, att Janze skulle hava efterlämnat ytterligare ett barn, varom någon anmälan hittills icke ingått till pensionskassan. Under förutsättning att så vore förhållandet — varom marinförvaltningen infordrat uppgift, som likväl ännu ej kommit ämbetsverket tillhanda — skulle gratialet inalles komma att utgöra 500 kronor. Ehuru någon närmare utredning om huru vid olyckstillfället tillgått ej syntes kunna erhållas, hemställde marinförvaltningen på de av chefen för kustartilleriet anförda skälen, att Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen göra framställning därom, att Janzes änka och barn finge, intilldess yngsta barnet uppnått 18 års ålder, tilldelas en årlig tilläggspension av 700 kronor.

Statskontoret har uti ett den 11 maj 1918 avgivet utlåtande i ärendet anfört följande.

Visserligen föreläge icke fullständig utredning varken om de närmare omständigheter, under vilka Janze omkommit, eller i fråga om hans efterlevandes ålder och ekonomiska ställning; men av handlingarna framginge dock, att Janze omkommit den 3 maj 1918, då han under kommendering varit sysselsatt med desarmering av en ilandfluten mina, samt att han efterlämnat änka och två minderåriga barn i knappa omständigheter. Vid sådant förhållande och på grund av de utav chefen för kustartilleriet anförda skälen ansåge även statskontoret billigt, att staten genom beredande av pensioner understödde den omkomnes efterlämnade familj; och då, såvitt handlingarna gäve vid handen, hans änka ägde från flottans pensionskassa bekomma pension till årligt belopp av 400 kronor med tillägg av 100 kronor för två minderåriga barn, ansåge statskontoret — med hämtat stöd av 1915 års riksdags beslut om beviljande av tilläggspension åt genom olyckshändelse omkomne tygunderofficeren C. A. Skoglunds änka till sådant belopp, att hennes sammanlagda pensionsförmån belöpte sig till 800 kronor årligen — att en tilläggspension i nu förevarande fall borde utgå till änkan med 400

kronor, varjämte till vartdera barnet skäligen syntes böra beviljas ett årligt tillägg av 200 kronor, att utgå intill uppnådd ålder av 18 år. På grund härav och då understöden i detta, liksom i andra dylika fall, syntes böra anvisas att utgå från och med månaden näst efter den, då vederbörande familjeförsörjare avlidit, hemställde statskontoret, det täcktes Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva, att Janzes änka och minderåriga barn finge från nämnda tidpunkt å allmänna indragningsstaten åtnjuta: änkan under sin återstående livstid, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förbleve, ett årligt belopp av 400 kronor samt vartdera barnet intill uppnådd ålder av 18 år ett årligt belopp av 200 kronor.

Vidare har chefen för kustartilleriet den 11 maj 1918 överlämnat en av kommandanten i Färösunds fästning den 7 i samma månad avgiven rapport i anledning av ifrågakvarande minolycka tillika med en av löjtnanten vid kustartilleriet H. V. Lange, som enligt order avrest till platsen för olyckan och företagit undersökning i saken, till bemålde kommandant den 6 maj 1918 avgiven rapport.

Av berörda rapporter inhämtas, bland annat: att, sedan meddelande den 2 maj 1918 inkommit, att en mina ilandflutit vid Skarnviken i Kräcklingbo socken av Gottlands län, order givits till Janze att den 3 i samma månad avresa till platsen för att oskadliggöra minan; att Janze, vilken tillhörde minavdelningen, förut desarmerat ett 30-tal minor och varit väl förtrogen med de utländska mintyper, som ditills anträffats vid Gottland; att händelseförloppet vid ifrågakvarande olycka endast gissningsvis kunde angivas med ledning av de på platsen för olyckan kringkastade likdelarna och klädtrasorna m. m.; att explosionen förorsakat en grop i marken av 0,8 meters längd, 0,6 meters bredd och 0,4 meters djup; att explosionens verkan å Janze varit nära nog förintande, i det att endast obetydliga, delvis förkolnade rester av de nedre extremiteterna, bäckenpartiet och inälvorna återstått; att den mina, som förorsakat explosionen, med säkerhet varit något krigsredskap av hittills okänd konstruktion; samt att Janze, som varit en synnerligen plikttrogen och kunnig underofficer, efterlämnade hustru och barn i små förhållanden.

Av ett sedermera till sjöförsvarsdepartementet inkommet, utav pastorsämbetet i Bunge församling av Gottlands län utfärdat prästbetyg inhämtas, att Janze, som varit född den 1 november 1882 och avlidit den 3 maj 1918, den 5 november 1910 ingått äktenskap med Hermanna Fredrika Klint, född den 24 april 1887, samt att bemålade makar i äktenskapet hade barnen Maj Inez, född den 11 november 1915, och Sven Erik, född den 18 februari 1918.

I likhet med vederbörande myndigheter anser även jag, att staten bör genom beviljande av årliga understöd till skäliga belopp ekonomiskt bistå Janzes efterlevande änka och minderåriga barn. Med hänsyn till vad statskontoret anfört torde pensionsbeloppen böra bestämmas för änkan till 400 kronor om året och för vardera barnet till 200 kronor om året intill uppnådd 18 års ålder.

*Departements-
chefen.*

Jag får alltså hemställa, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva,

att sergeanten vid kustartilleriet Erik Gunnar Janzes änka Hermanna Fredrika Janze, född Klint, och makarnas minderåriga barn Maj Inez och Sven Erik må från och med den 1 juni 1918 å allmänna in-dragningsstaten uppbära: änkan under sin återstående livstid, så länge hon i sitt nuvarande änkestånd förbliver, ett årligt belopp av 400 kronor samt vardera barnet intill uppnådd ålder av 18 år ett årligt belopp av 200 kronor.

Vad departementschefen sålunda hemställt behagade Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan av stats-rådets övriga ledamöter, bifalla; och skulle proposition till riksdagen avlätas av den lydelse, en vid detta protokoll fogad bilaga utvisar.

Ur protokollet:

Sune Odhelius.